

**ע"פ 53788/05/16 - המערער בע"פ 53788-05-16, המשיב בע"פ
53843-05-16, בלאל דרוויש נגד המשיבה בע"פ
53788-05-16, המערער בע"פ 53843-05-16, מדינת ישראל**

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

לפני:

כב' השופט אהרן פרקש, נשיא (בפועל)

כב' השופט משה דרורי, סגן נשיא

כב' השופט עודד שחם

ע"פ 53788-05-16 דרוויש נ' מדינת ישראל

עפ"ג 53843-05-16 מדינת ישראל נ' דרוויש

המערער בע"פ 53788-05-16

המשיב בע"פ 53843-05-16 בלאל דרוויש

ע"י ב"כ עו"ד ואסים דראושה

נ ג ד

המשיבה בע"פ 53788-05-16

המערער בע"פ 53843-05-16 מדינת ישראל

ע"י עו"ד איילה גלברד מפרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

פסק דין

בפנינו שני ערעורים על הכרעת הדין וגזר הדין של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ח' מ' לומפ), בת"פ 32531-12-11.

ע"פ 53788-05-16 הוא ערעורו של מר בלאל דרוויש (הנאשם בתיק האמור ולהלן: "**הנאשם**"). ערעור זה מופנה הן נגד הכרעת הדין והן נגד חומרת העונש שהושת על הנאשם בגזר הדין.

עפ"ג 53843-05-16 הוא ערעור המדינה על קולת העונש שהושת על הנאשם.

פסק דינו של בית המשפט קמא

1. בהכרעת הדין הורשע הנאשם לאחר שמיעת ראיות, בשתי עבירות של מסירת אמרות כוזבות לפי סעיף 220(2) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: "**הפקודה**"); שתי עבירות של פנקסי חשבונות כוזבים לפי סעיף 220(4) לפקודה; בעבירה של קיום פנקסי חשבונות כוזבים לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ, תשל"ו - 1975; ובשתי עבירות של מרמה ותחבולה, לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק האמור.
2. על פי העובדות שביסוד כתב האישום המתוקן והכרעת הדין זה סיפור המעשה: מר סלאח כלותי הנו בעל עסק בתעשיית המשאבות והמדחסים בשועפט, לממכר חלקי חילוף ושמינים (להלן: "**העסק בשועפט**"). בעבר (בין השנים 1991 - 2004, לערך) היה בעל עסק בתעשיית המשאבות והמדחסים באל ראם (להלן: "**העסק באל ראם**"). למרות שהעסק באל ראם חדל לפעול בשנת 2004, בין השנים 2005 - 2008, נהג כלותי להשתמש בחשבוניותיו למטרות שונות, ו"לנפח" חשבוניות של עסקאות אותן ביצע. כך נהג ליתן ללקוחותיו חשבוניות של העסק באל ראם על סכומי עסקה גבוהים מסכומי העסקה האמיתיים, תמורת עמלה עליה לא דיווח לרשויות המס. בין השנים 2006 - 2007 (כולל) הנאשם, שהוא עצמאי בתחום החפירה, רכש סחורה מכלותי בסכום של 2,000 ₪ בחודש, וקיבל מכלותי חשבוניות "מנופחות" בתמורה לתשלום עמלה בסך 10% מההפרש שבין סכום החשבונית האמיתי לסכום ה"מנופח". כך בשנת המס 2006 רכש הנאשם חשבוניות בסכום של 40,335 ₪; ובשנת 2007 רכש חשבוניות בסכום של 92,430 ₪. הנאשם עשה כן כדי להגדיל את רישומי הוצאותיו ולרמות את רשויות המס על ידי שימוש בחשבוניות הכוזבות.
3. בית המשפט קמא ביסס את הרשעת הנאשם על **הודעותיו של כלותי** במס הכנסה, הגם שזה חזר בו מן האמור בהן בעדותו בבית המשפט, טען כי ההודעות ניתנו כאשר היה "בלחץ", וכי הוא אינו מודע למה שמסר. ברם, בית המשפט העדיף את עדות החוקר אבישר ונתן אמון בדבריו באשר לאופן גביית ההודעות. בנוסף בחן בית המשפט את משקל ההודעות וקבע כי שוכנע באמיתות גרסתו המפלילה של כלותי. אך, המשיך וקבע, כי בכך אין די ובחן האם קיימת תוספת ראייתית מספקת לצורך הרשעת הנאשם, זאת בהתאם לסעיף 10א וסעיף 54א(א) בפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971. חיזוק זה מצא בית המשפט בדבריו של **מר אפי כהן**, עד הגנה, ממנו רכש הנאשם חלפים בעבר, ו**החשבוניות** אותן הגיש מר כהן, באשר לרכישות הנאשם ממנו בשנה 2008. מר כהן לא יכול היה להסביר את ההפרש בין הסכומים בהם היה רוכש הנאשם ממנו, לפי החשבוניות שהציג, לבין הסכומים הגבוהים משמעותית שהופיעו על החשבוניות הפיקטיביות. זאת על אף שעל פי **עדות הנאשם**, דווקא בשנת 2008 (עת רכש מחלפים ממר כהן) היו ברשותו 10 כלי רכב, ובשנים 2006 - 2007 (עת רכש חלפים מכלותי), היו ברשותו אך 6 - 7 כלי רכב. בנוסף, דחה בית המשפט קמא את טענת האכיפה הבררנית של הנאשם, משלא הוצגו לו ראיות כי המדינה פעלה מתוך מניעים פסולים.
4. בגזר הדין סקר בית המשפט את תסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם. המלצת שירות המבחן היתה, כי אם יוחלט להטיל על הנאשם עונש מאסר הוא יהיה לתקופה קצרה בלבד וירוצה בדרך של עבודות שירות. זאת, בשל מורכבות מצבו של הנאשם ועל מנת למנוע פגיעה נוספת בילדיו הקטינים. עוד נרשם בגזר הדין, כי קצינת המבחן לא באה בהמלצה טיפולית בעניין הנאשם לנוכח העובדה שהוא לא קיבל אחריות

למעשיו מושא כתב האישום ואינו מבטא נזקקות לקבלת סיוע במסגרת הליך טיפולי.

בית המשפט ציין, כי פעמים רבות נפסק שהעונש ההולם לעבירות מס הוא מאסר בפועל, אולם, קבע, כי יש לאבחן מקרה זה בו העבירות הן קלות והאינטרס הציבורי הוא נמוך. כן ציין כי הנאשם תיקן את מחדליו, כך שלמעשה לא נגרם נזק לקופת המדינה. עוד ראה בית המשפט, להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם ומצבו המשפחתי (לנאשם ארבעה ילדים, ששניים מהם סובלים מנכות פיזית ומפיגור, שעה שהוא אמון על פרנסתם). משכך, קבע בית המשפט **מתחם ענישה** בין מאסר על תנאי ועד למספר חודשי מאסר, כשלצדם קנס כספי שנע בין 5,000 ₪ ועד 20,000 ₪.

עת קבע את העונש הקונקרטי, התחשב בית המשפט, מחד, בנתונים האמורים, כמו גם את העובדה כי מרבית המעורבים בפרשה לא הועמדו לדין וכי דרך כלל לא מוגשים בעבירות ברף זה כתבי אישום; מאידך, בחן בית המשפט את עברו הפלילי של הנאשם (שאינו מורכב מעבירות המס) והתייחס לחשיבות ההרתעה. כן שקל את המלצת שירות המבחן.

נוכח אלו **פסק בית המשפט**, שהנאשם ירצה חודש מאסר בעבודות שירות; והטיל עליו 6 חודשים של מאסר על תנאי; כמו גם קנס בסך 10,000 ₪.

טיעוני הצדדים

5. בערעורו, טען הנאשם, כי שגה בית המשפט בבחינת גרסתו של כלותי ומשקלה. הנאשם הפנה את בית המשפט קמא לדבריו של כב' השופט גורדון בעניין של נאשם אחר, שגם בקשר אליו העיד כלותי, כאשר כב' השופט גורדון קבע שם, שלא ניתן לייחס לדבריו משקל רב. כן טען הנאשם, כי קיימות סתירות בהודעות כלותי, המלמדות כי אין ליתן אמון בהודעותיו. לשיטת הנאשם, לא נתן בית המשפט את הדעת על כך שכלותי הוציא לנאשם חשבוניות מעסקו באל ראם ומעסקו בשועפט, כי מדובר בשתי סדרות זהות של חשבוניות וכי כל אדם סביר לא יכול היה לאבחן ביניהן. כן טען הנאשם, שלא אמר שבשנת 2008 רכש אך ממר כהן, אלא שמאחר שמר כהן היה עד ההגנה היחיד שהתייצב, הוגשו רק חשבוניות עסקו. כן טען, כי מר כהן אינו עד מומחה, כי לא היה צד למערכת היחסים של כלותי והנאשם, ולכן חוסר יכולתו להסביר את הפרשי הסכומים בין החשבוניות של עסקו לחשבוניות של עסקו של כלותי אינו רלוונטי. מה גם, טען, כי מר כהן העיד שהנאשם רכש ממנו גם בשנים 2006 - 2007, ובזאת יש להצביע שהנאשם רכש חלפים ממספר מקורות. עוד, אליבא דנאשם, שגה בית המשפט כאשר הסתמך על אי יכולת הנאשם להוכיח ששילם לכלותי את הסכומים שבחשבוניות ה"מנופחות", או מאחר שלא יכול היה להסביר מדוע שזה האחרון יעליל עליו. לבסוף טען שמחומר החקירה עולה כי קיימים 10 חשודים שמעמדם זהה לזה של הנאשם, אך נגדם לא הוגש כתב אישום, ובכך יש להוביל לזיכוי הנאשם נוכח הגנה מן הצדק.

6. בערעורה טענה המדינה, כי עונשו של הנאשם מקל, אינו תואם את הענישה הנוהגת ואף מעודד ביצוע עבירות מס בנסיבות התיק דנן. לגישה, בית המשפט לא התחשב בערך החברתי שנפגע במתחם העונש ההולם שקבע, ושגה במתחם הענישה ובהטלת העונש בתוך המתחם שקבע. לטענת המדינה, נסיבות המקרה אינן מקלות, שכן הנאשם רכש במשך שנתיים חשבוניות "מנופחות" ומעשיו מעידים על תחכום רב. עוד טענה, כי אין לייחס לטובת הנאשם את העובדה כי בגרעין החשבוניות יסוד של אמת, או כי הסיר את מחדלו האזרחי. לדידה, אין הבדל בין חשבוניות "מנופחות" לחשבוניות שהן פיקטיביות לחלוטין, כפי שאין הבחנה בין חשבוניות זרות לחשבוניות פיקטיביות. זאת, שכן בשני המקרים לא ניתן מספיק מידע בנוגע לנתוני האמת של העסקה.

כן טענה המדינה, כי הסרת המחדל יכולה להיכלל בקביעת העונש בתוך המתחם, אך היא אינה שיקול בקביעת המתחם עצמו. בנוסף טענה, כי הנאשם הוא שבחר שלא לפנות להליך מנהלי ולשלם תשלום כופר, ועל כן אין לראות בכך שמעורבים אחרים עשו כן, כשיקול לקולה. העונש הקל שהוטל על הנאשם, נטען, עלול גם לגרום לנאשמים עתידיים להעדיף ולנהל משפט פלילי, תחת פניה להליך המנהלי. עוד טענה המדינה, כי בית המשפט נתן משקל עודף לנסיבותיו האישיות של הנאשם ומצבו הכלכלי, תחת מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה. לדבריה, אף בתוך המתחם שקבע, צריך היה בית המשפט להטיל על הנאשם עונש כבד משנפסק.

7. בדיון לפנינו ביום 9.10.16 חזרו הצדדים על טיעוניהם. המדינה טענה גם כי המתחם הנכון עומד על ארבעה חודשים עד שמונה חודשי מאסר בפועל.

דין והכרעה

8. מהלך הדיון יהיה כדלקמן: תחילה נדון בטענות הנאשם כלפי הכרעת הדין. בהקדמת המאחר יצוין כבר עתה, כי דין ערעור זה להידחות. לאחר זאת, נדון בטענות הצדדים לעניין העונש. נציין כבר עתה, כי הגענו למסקנה שיש להחמיר בעונשו של הנאשם, הכל כפי שיפורט בהמשך.

תחילה, כאמור, להכרעת הדין.

9. לאחר שנתנו דעתנו לטענות הנאשם על רקע מכלול החומר שבפנינו, והקביעות שבהכרעת הדין, הגענו למסקנה כי יש לדחות את הערעור לעניין זה, בלא לבקש תשובה. נקודת המוצא לדיון נמצאת בהודעתו של מר כלותי (ת/6), המפלילה את הנאשם בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. בית משפט קמא מצא חיזוק לאמרה זו בעדותו של מר כהן, אשר העיד כעד הגנה מטעם הנאשם. עיינו בהודעה ובעדות האמורות. מן העיון עולה כי יש בסיס איתן לקביעות בית המשפט. עיקר גירסתו של מר כלותי הוא, כי הוציא לנאשם חשבוניות "מנופחות", אשר בהן מופיעים סכומים גדולים באופן משמעותי מן הסכומים בהם מכר לנאשם בפועל סחורה בתקופה הנדונה. חיזוק לכך נמצא בעדותו של מר כהן ממנה עולה, כי בנקודת זמן מאוחרת יותר, בה היה לנאשם מספר גדול יותר של כלי רכב, היקף רכישותיו של חלקי חילוף היה נמוך יותר, באופן התואם את הודעתו של מר כלותי. לא למותר להוסיף, כי גרסתו המפלילה של מר כלותי נמסרה בטרם הוצגו לו החשבוניות הנוגעות לעניין אותן הוציא לנאשם. מנקודת מבט זו, יש בחשבוניות האמורות כדי לספק חיזוק נוסף לאמרה המפלילה.

10. לא למותר להוסיף, כי הנאשם, אשר ברשותו כל המידע והחומר הנוגע לניהול עסקיו, לא טרח להביא כל תיעוד אשר היה עשוי להעלות ולו ספק סביר ביחס למהימנות גרסתו של מר כלותי, לפיה החשבוניות שבמחלוקת הן אומנם חשבוניות "מנופחות". לא ניתן הסבר מניח את הדעת למחדל זה. גם לא ניתן הסבר מניח את הדעת לכך שהנאשם לא הביא עדים (לבד ממר כהן) או תיעוד כלשהו, לביסוס גרסתו כאילו רכש בתקופה אליה התייחסה עדותו של מר כהן חלקי חילוף ממקורות נוספים לבד ממר כהן. יש לצאת מן ההנחה, כי אילו הייתה גרסתו של הנאשם גרסת אמת, היה בידו להציג חומר התומך בגרסה זו. יוצא, כי מחדל ראיתי זה מחזק את התמונה העולה מן הראיות המסבכות כפי שתואר לעיל.

11. התוצאה של כל האמור היא כי ההרשעה בדיון יסודה, ואין כל עילה להתערב בה.

12. **אשר לעונש.** יש טעם רב בטענות המדינה כי העונש שהושת על הנאשם הוא על הצד המקל, גם בהינתן נסיבותיו האישיות. מדיניות הענישה העקבית כאשר מדובר בעבירות מן הסוג הנדון, הינה הטלת מאסר בפועל לריצוי בין כתלי הכלא (ראו לדוגמא ע"פ 1688/14 כץ נ' מדינת ישראל (9.3.14), פסקאות 6 - 7, והאזכורים שם). מדיניות זו מתחייבת מן הקלות בביצוע עבירות מסוג זה, מן הפיתוי הכספי הרב בביצוען,

ומסיכויי התפיסה הנמוכים של העוסקים בעבירות אלה. לא למותר להוסיף, כי מדיניות זו, ככלל, אינה רגישה להיקף הכספי של העבירה, אשר ברגיל משפיע על מידת העונש, אך לא על סוג העונש. מקובל עלינו, כי במקרים חריגים ויוצאי דופן, כגון נסיבות אישיות מיוחדות, תתכן סטייה ממדיניות ענישה זו. בהקשר אחרון זה ניתן להפנות לפסק דינו של בית המשפט העליון, **בעניין לופליאנסקי**, שהוכרע רק לאחרונה (ע"פ 4456/14 **קלנר נ' מדינת ישראל**; ע"פ 5669/14 **לופליאנסקי נ' מדינת ישראל** (29.12.15), פסק דינו של כב' השופט ע' פוגלמן, פסקאות 212 - 224).

13. במקרה שלפנינו, עולה מן החומר כי קיימות נסיבות חריגות, אשר עניינן מצבם הבריאותי הקשה של שניים מילדיו של הנאשם. משיקולים של צנעת הפרט, איננו מוצאים מקום לפרט עניין זה מעבר למתואר לעיל. ברם, גם בהינתן שיקול זה וגם בשים לב לסכומים הכספיים מושא העבירות אשר אינם גבוהים (הגם שאינם זניחים כלל), הסתפקות במאסר בדרך של עבודות שירות לפרק זמן של חודש ימים, אינה נותנת די משקל לאינטרס הציבורי המחייב החמרה בענישה הן משיקולי גמול, הן משיקולי הרתעה.
14. בה בעת, נראה לנו כי עמדת המאשימה לפיה יש להטיל במקרה זה עונש מאסר לריצוי בין כתלי הכלא, אינה מידתית, ומחמירה עם הנאשם יתר על המידה בהינתן הנסיבות החריגות אותן הזכרנו.
15. בסופם של דברים, ובשים לב גם לכך שעונש הקנס שהוטל על הנאשם הוא על הצד הנמוך יחסית, בהינתן מצבו הכלכלי, הגענו למסקנה כי יש להחמיר במידה ניכרת את עונשו, ולהעמיד את תקופת המאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות על 5 חודשים, במקום חודש אחד.
16. יתר חלקי גזר הדין יוותרו על כנם.

על דעת שני הצדדים נקבע בזה כי הנאשם יתייצב לריצוי העונש אצל הממונה על עבודות השירות ביום 1.1.17, שעה 10:00.

הממונה על עבודות השירות מתבקש להגיש חוות דעת עדכנית לבית משפט השלום לעניין מקום ריצוי העונש לא יאוחר מיום 30.11.16.

התוצאה של כל האמור היא כי ערעורו של המערער בע"פ 53788-05-16 נדחה, על שני חלקיו, ועפ"ג 53843-05-16 מתקבל בהתאם למפורט.

המזכירות תשלח עותק פסק הדין לשירות המבחן, לממונה על עבודות השירות בשב"ס ולב"כ הצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, כ"ו תשרי תשע"ז, 28 אוקטובר 2016, בהעדר הצדדים.

עודד שחם, שופט

משה דרורי, סגן
נשיא

אהרן פרקש, נשיא
(בפועל)
[אב"ד]